

Motion till riksdagen 2006/07:K301

av **Anne Marie Brodén (m)**

Fördelning av utjämningsmandat

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om en översyn av reglerna för fördelning av mandaten till länen.

Motivering

Utjämningsmandaten i valet till riksdagen var en del av författningskompromissen från 1967. De har av och till diskuterats i den allmänna debatten. Vad som inte blivit föremål för någon djupare diskussion är fördelningen av utjämningsmandaten inom partierna och mellan länen.

Den jämkade uddatalsmetoden används ju i fördelning av mandat mellan partierna. Inom partierna används normalt den s.k. heltalsmetoden, eller d'Hondts metod som den också kallas, vid fördelning av mandat. Fördelningen av de utjämningsmandat som tillfallit ett parti i ett riksdagsval fördelades ursprungligen efter den jämkade uddatalsmetoden, dvs. även om partiet i en valkrets inte erhållit mandat delades röstetalet med 1,4 för att få fram ett jämförelsetal. Sedermera (från 1988 års val) ändrades detta system så att den jämkade uddatalsmetoden är huvudregel, men om partiet i en valkrets inte erhållit något mandat ska divisorn för jämförelsetalet vara 1, dvs. röstetalet. Motiveringen var att det skulle underlätta den regionala spridningen av mandat.

Frågan är dock om effekterna av detta system är ordentligt analyserade. Proposition 1987/88:22 ger inte antydning om att olika alternativa fall har be-lysts. Nedan återges ett intressant utfall.

Vid 2006 års riksdagsval erhöll Hallands län 10 mandat trots att Halland är sjunde största län i Sverige med 285 000 invånare. I Dalarna har man 250 000 invånare men lyckades få 13 mandat till länet. Det är även intressant att ge exempel på hur ett enskilt partis röster blir olika mycket värda. Moderaterna i Halland erhöll 29,7 % röster, och för dessa röster erhöll man tre mandat. I Dalarna lyckades Moderaterna få tre mandat trots mycket färre röster. Dessa

Fel! Okänt namn på

proportioner säger en del om systemets brister. Det är självfallet ett gott syfte som proposition 1987/88:22 anger, nämligen att tillförsäkra en god regional spridning av riksdagsmandaten. Men det har inte blivit så som det var tänkt om det slår så snett i förhållande till länens storlek som det ovan nämnda exemplet.

I en kommande analys av valsystemet bör regeringen uppmärksamma fördelningsmetodiken av både fasta mandat och utjämningsmandat till länen i förhållande till antalet invånare och partiernas röster i länet. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 30 oktober 2006

Anne Marie Brodén (m)